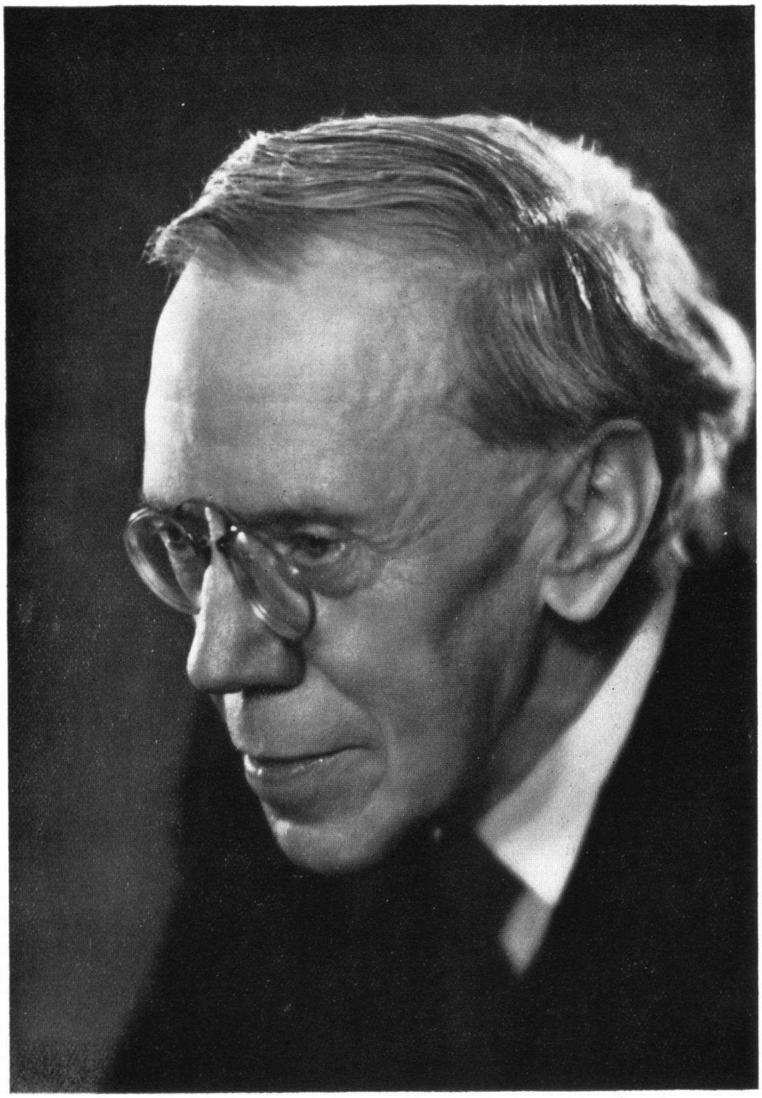

Prof. Dr. J. E. W. IHLE

October 1925-September 1949

Wanneer iemand een periode van zijn leven afgesloten ziet, tracht hij voor zichzelf een balans op te maken van de vervlogen jaren. Wanneer hij in die tijd een openbare functie heeft bekleed, zullen ook anderen dat doen. Voor die anderen is dat een moeilijke opgave, want is het schrijven van een necrologie al een moeilijke zaak, het schrijven over een nog levend man van karakter, die het zeker niet zal waarderen in zijn gezicht geprezen te worden, is nog oneindig moeilijker. Toch maak ik dankbaar van de gelegenheid gebruik om de figuur van den scheidenden professor IHLE tenminste voor één maal voor het voetlicht te halen, dat hij altijd zo graag heeft willen ontlopen.

Mijn eerste herinnering dateert van begin October 1925, toen de nieuwbenoemde professor, waar wij, jonge studenten, met zoveel spanning naar hadden uitgezien, plotseling op het tweedejaarspracticum verscheen, daar een rondgang maakte en ons vervolgens getweeën in zijn kamer ontbood voor een eerste kennismaking. Daarna kwam, op 26 October de oratie, het officiële begin van de voornaamste periode in zijn loopbaan.

Die wetenschappelijke carrière was tot dan toe tamelijk afwisselend geweest. Leerling van de Amsterdamse Universiteit en wel meer speciaal van zijn voorganger SLUITER, waar hij 11 Dec. 1906 promoveerde op een proefschrift over „Bijdragen tot de kennis van de Morphologie en Systematiek der Appendicularièn", een studie dus over Tunicaten, een diergroep, die tot op den dag van heden zijn belangstelling heeft behouden, werd hij achtereenvolgens assistent bij HUBRECHT in Utrecht, daarna bij SLUITER om vervolgens andermaal naar Utrecht te verhuizen waar hij leraar werd aan 's Rijks Veeartsenijschool en aanvankelijk tevens assistent bij NIERSTRASZ. Later nam de werkkring aan de Veeartsenijschool, die ook de botanie omvatte, hem geheel in beslag en tenslotte werd hij daar, met de verheffing tot Hogeschool, gewoon hoogleraar.

Deze nauwe band met de Veterinaire wetenschap leidde er ook toe, dat IHLE de studie van de Tunicata en de Brachyura die hem aanvankelijk zeer geboeid hadden, liet varen voor het onderzoek van parasitaire Nematoden. Hoezeer hij zich hierin verdiepte, bleek uit zijn oratie te Amsterdam, waarin hij de wens uitte „dat het onderzoek dezer dieren nog in hoogen graad zal bijdragen tot de oplossing van die problemen, die tot het gebied der algemene biologie behoren." In den loop der jaren kwam de oude liefde echter weer boven en op den duur werden het weer Tunicaten en wel meer in het bijzonder de Salpen,

die het onderwerp van zijn eigen wetenschappelijke werk zouden gaan vormen. Het merendeel van de desbetreffende publicaties werd gedaan in samenwerking met zijn echtgenote, Mevr. M. E. IHLE-LANDENBERG, die, zelf biologe, haar man bij dit deel van zijn werkzaamheden steeds trouw terzijde heeft gestaan.

Het zou echter weinig in den geest van IHLE zijn om al te lang stil te staan bij wat dan toch ook voor een hoogleraar privé-werk genoemd moet worden. Veel zwaarder heeft bij hem steeds gewogen zijn functie als docent en daarvan hadden steeds de zeer talrijke door hem te geven colleges zijn grootste belangstelling. Eigenlijk is dit te weinig gezegd, want het doceren was hem werkelijk een levensbehoefte en zijn colleges over Vergelijkende Anatomie zullen voor de duizenden die ze gevolgd hebben, steeds een kostbare herinnering blijven.

Inderdaad duizenden, want naast de tientallen biologen zaten ieder jaar weer honderden eerstejaars medici, die door de colleges van professor IHLE hun eerste notie over de anatomie van het vertebratenlichaam moesten opdoen. IHLE heeft juist dit propaedeutisch onderwijs ten dienste van de medische faculteit als een zéér belangrijke opdracht gevoeld; niet dan toen in de jaren na de oorlog de aantallen te overstelpend werden, heeft hij willen overgaan tot het schriftelijk afnemen van het examen en dat nog slechts ten dele. De biologen, die wellicht vinden, dat dit alles slechts verloren tijd en moeite is, mogen bedenken, juist in dezen tijd waarin de leuzen „studium generale" en „weg met de vakschool" door de lucht daveren, dat wij in dit propaedeutisch onderricht een oude en beproefde weg hebben waarlangs de denkbeelden ener filosofische faculteit hun bevruchtende werking op een in wezen meer pragmatisch georiënteerde kunnen uitoefenen.

Met dat al werden de biologen volstrekt niet verwaarloosd en terwijl de elementaire colleges een zeer degelijke grondslag hielpen leggen voor verdere studie, schonk het boeiende en zeer verzorgde college capita selecta docent en auditorium gelegenheid zich intensief te verdiepen in de meest gevarieerde zoölogische problemen.

Deze algehele toewijding aan zijn onderwijstaak heeft ook de houding van IHLE in oorlogstijd bepaald. Zijn tot het uiterste volgehouden verzet tegen elke vrijwillige staking van het onderwijs had een ander na de capitulatie licht in ongelegenheid kunnen brengen, maar in zijn geval was het principiële van zijn houding boven elke twijfel verheven. Het is juist deze volstrekte integriteit, gepaard met een sterke afkerigheid van publiciteit, die aan zijn persoon een bijzondere charme verleent.

Men zou misschien, terugblikkend op deze 24 jaar, willen opmerken, dat IHLE geen „school" gemaakt heeft en op zichzelf zou dit niet onjuist zijn. Een wetenschappelijke school kan echter alleen ontstaan bij het ontsluiten van een nieuw arbeidsveld en deze phase had de Vergelijkende Anatomie reeds lang achter den rug toen IHLE zijn werkzaamheid aanving. En om het ontstaan van

een soort school te forceeren door alle promovendi te dwingen in één bepaalde richting strookte wel allerminst met den aard van den scheidenden hoogleraar. Dwang was wel het laatste wat van IHLE te verwachten was en als leiding uitsluitend zou moeten bestaan in het voortdurend strak gespannen houden van de teugels zou hij er — daarvan ben ik overtuigd — prijs op stellen hier te lezen, dat hij in dezen schromelijk was tekort geschoten! Zijn leiding geven lag op een hoger niveau en bestond in voorgaan. Vóórgaan in plichtsbetrachting, in een hoge opvatting van de wetenschap, in oprechtheid en eerlijkheid waar het den omgang met anderen betrof. Moge het ons gegeven zijn, dat zij, die na óns komen, kunnen zeggen, dat hij hierin inderdaad school gemaakt heeft! Wij zelf kunnen slechts dankbaar zijn, dat wij hem zo lang in ons midden hebben gehad en wensen hem toe, dat hij ook in zijn emeritaat, dat hem niet licht zal vallen, nog gelegenheid zal hebben om zijn rijke gaven productief te maken.

G. BARENDRECHT